

Verzachten vermogensinkomensbijtelling (Vib)

Inleiding

Een deel van de Kamer vindt de effecten van de invoering van de Vib onredelijk. De maatregel op zich wordt nog wel als rechtvaardig beschouwd, maar de effecten van de bijtelling als gevolg van de VIB worden als fors ervaren. Het kan in individuele gevallen gaan om bedragen per maand van boven de € 600 oplopend tot € 1.000. Het is waarschijnlijk dat de Kamer in het debat dat nog over de Vib gevoerd zal gaan worden om verzachtende maatregelen zal verzoeken.

Mogelijke opties verzachten

1. Een optie is om de vrijstellingen die in de zorgtoeslag gelden voor de vermogenstoets ook van toepassing te laten zijn op de Vib. Het gaat daarbij om vrijstellingen voor letselschade, maar bijvoorbeeld ook voor een uitkering als gevolg van de Volendambrand.
2. De vermogenswaarde van een eigen huis (Woz-waarde minus hypotheekschuld) telt pas na vier jaar mee voor de Vib. Dat komt omdat pas na 2 jaar de vermogenswaarde van de woning die niet meer bewoond wordt, verschuift van Box 1 naar Box 2. De eigen bijdrage wordt berekend op basis van het inkomen van twee jaar terug. Nieuwe bewoners kunnen hier rekening mee houden en hun huis desgewenst tijds verkopen. Voor de zittende bewoners geldt dat niet. Met het CAK kan worden afgesproken dat ook deze mensen desgewenst een uitstel van vier jaar wordt gegeven. Gedurende die vier jaar telt de vermogenswaarde van de woning niet mee, met dien verstande dat de betaling uitgesteld wordt, maar niet kwijtgescholden. Na die vier jaar betalen ze alsnog de bijdrage op basis van ook de vermogenswaarde van het huis uit de opbrengst van het huis.
3. Het vermogen van een gehandicapt kind, dat vaak door de ouders is gespaard voor na hun overlijden, is niet als zodanig uit te zonderen aangezien deze groep niet te identificeren is (denk aan de Wtcg). Eventueel kan voor 65- een extra drempel boven de fiscale drempel ingevoerd worden waarboven het vermogen meetelt, er vanuit gaan de het bi de populatie die voor zijn 65ste intramuraal zit veelal zal gaan om gehandicapten/chronische zieken. Voor 65+ met een laag inkomen geldt al een extra fiscale drempel.

Financiering verzachten Vib

De mindere opbrengst zal :

- Voor optie 1 gering zijn
- Voor optie 2 neutraal zijn
- Het verlies van optie 3 hangt af van de hoogte van de gekozen dremoel. Indien er voor wordt gekozen om bewoners jonger dan 65 jaar een bijtelling van € 10.000 te geven, zal dit gemiddeld neerkomen op een daling van de bijtelling als gevolg van het vermogen van € 800 op jaarbasis ($€ 10.000 \times 8\%$). Het aantal bewoners jonger dan 65 jaar met vermogen bedraagt ongeveer 21.000. De totale kosten komen hiermee uit op circa 17 miljoen ($21.000 \times € 800$).

Mogelijk zijn de opbrengsten van de Vib hoger dan verwacht. Als dat zo is , kan de verzachting betaald worden uit deze meeropbrengsten. Hoeveel hoger in niet bekend op basis van 1 maand eigen bijdrage.

- Tegemoetkomingen op grond van de Regeling tegemoetkoming financiële gevolgen in verband met functionele invaliditeit nieuwjaarsbrand Volendam
- Vergoedingen op grond van de compensatieregeling van de RK-Kerk Nederland voor slachtoffers van seksueel misbruik
- Bijzondere uitkeringen van het Ministerie van Defensie aan invalide oorlogsveteranen
- Schadevergoedingen voor letselschade. Voor de zorgtoeslag geldt de uitzondering voor uitkeringen die zijn vastgesteld voor 11 oktober 2010 (regeerakkoord Rutte 1). De peildatum voor de VIB zal dienovereenkomstig worden vastgesteld op 25 mei 2012 (begrotingsakkoord 2013).
- Dit kosten zijn naar verwachting gering omdat het maar om een beperkt aantal mensen gaat. Op dit moment wordt bij de Belastingdienst nagevraagd om hoeveel mensen het bij de zorgtoeslag gaat, zodat er mogelijk enigszins een indicatie van de kosten te geven is.

Het is mogelijk om dit met terugwerkende kracht te regelen.

Extra vrijstelling voor verzekerden die de AOW-leeftijd nog niet bereikt hebben.

Voor personen onder de 65-jaar geldt:

- Het heffingvrije vermogen in box 3 bedraagt € 20.785 (2011, peiljaar eigen bijdrage).
- De vrijstelling van € 20.785 geldt per fiscale partner. Als dus sprake is van een fiscale partner dan hebben beide partners recht op € 20.785 dus € 41.570 voor dat huishouden (2011).

Voor personen die bij einde van het kalenderjaar de AOW- gerechtigde leeftijd hebben bereikt of die ouder zijn geldt:

- Een vrijstelling van € 20.785 (2011).
- Een extra vrijstelling (2011) afhankelijke van de hoogte van het inkomen en vermogen:

○ Inkomen	○ Extra vrijstelling
○ € 0 – € 14.062	○ € 27.516
○ € 14.062 – € 19.562	○ € 13.758
○ Meer dan € 19.562	○ -

- De extra vrijstelling voor lage inkomens geldt alleen als het vermogen minder bedraagt dan € 275.032 per persoon, of voor fiscale partners (gehuwden) als het gezamenlijke vermogen minder is dan € 550.064.
- Een echtpaar met alleen een AOW-uitkering en beide 65-jaar (die fiscaal partner zijn) heeft dus recht op een totale vrijstelling van [2x (€ 20.785 + € 27.516) =] € 96.602 (2011)

Het voorstel is voor verzekerde die de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt een extra vrijstelling van € 10.000 in te voeren.

De kosten hiervoor bedragen € 17 mln op jaarbasis. De berekening van dit bedrag is als volgt. Een extra vrijstelling van € 10.000 komt gemiddeld neer op een daling van de bijtelling van € 800 (8% van € 10.000). Het aantal bewoners met vermogen die de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt, bedraagt ongeveer 21.000. De totale extra kosten komen hiermee uit op circa € 17 miljoen. (21.000 X € 800).

Eigen huis

Als iemand opgenomen wordt in een instelling en hij woonde daarvoor in koopwoning, dan is dit eigen huis niet meer zijn hoofdverblijf. Dit eigen huis valt dan nog 2 jaar in box 1.

De eigen bijdrage wordt vastgesteld op basis van het inkomen van 2 jaar terug.

Pas na 4 jaar telt het eigen huis dus mee voor de Vib.

Nieuwe bewoners (vanaf 1 januari 2013) kunnen met deze 4 jaar rekening houden en hun huis tijds verkopen. Voor bestaande bewoners (die op 1 januari 2013 al in een AWBZ instelling woonden) geldt dat niet. Voor deze groep die het vermogen niet direct liquide kunnen maken, kan het CAK een betalingsregeling treffen in de vorm van een uitstel van betaling van maximaal 4 jaar. Deze cliënten bieden het CAK dan zekerheid dat zij de opgelegde eigen bijdrage zullen voldoen, zodra zij het vermogen in het huis liquide hebben gemaakt.

Hierbij wordt aangesloten bij een betalingsregeling die het CAK al hanteert in de situatie dat iemand tijdelijk is opgenomen, zijn eigen huis aanhoudt en vervolgens toch niet terugkeert naar huis. Dan biedt het CAK de mogelijkheid van een betalingsregeling van maximaal één jaar indien het huis nog steeds te koop staat. Gedurende dat jaar blijft de verzekerde de zogenoemde lage eigen bijdrage betalen. Na dat jaar dient wel de te weinig betaalde eigen bijdrage alsnog betaald te worden. Een dergelijke regeling wordt nu voorgesteld voor de bestaande bewoners, maar dan gedurende een periode van maximaal 4 jaar.

Voor niet verkochte huizen van bestaande bewoners gaat dus een specifieke regeling gelden. Voor overige niet-liquide te maken vermogen, zal het CAK in individuele situaties een belangenafweging doen. Het CAK zal dan bezien of in zo'n bepaalde individuele situatie een uitstel van betaling is aangewezen. Een dergelijke individuele aanpak, gericht op maatwerk in specifieke situaties, lijkt in ook in rechte goed verdedigbaar, aangezien een regeling voor alle denkbare gevallen, gelet op de grote variëteit in (combinaties van) inkomens- en vermogenssituaties niet werkbaar lijkt.

De regeling kost niets als mensen na afloop van de betalingstermijn de schuld alsnog uit de opbrengst van het huis betalen. Wel is er een vergroot debiteurenrisico.

De regeling kan terugwerken. De bewoners die al voor 1 januari 2013 opgenomen waren, kunnen alsnog bij het CAK om een betalingsregeling verzoeken.

Letselschade:

Voor de uitzondering voor letselschade wordt aangesloten bij de uitzondering die gelden bij de zorgtoeslag. Deze zijn:

- Immateriële schadevergoedingen
- Schadevergoedingen van de overheid/ Rode Kruis of de farmaceutische industrie aan hemofiliepatiënten besmet met het aidsvirus
- Vergoedingen aan asbestslachtoffers ingevolge de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers
- Uitkeringen van de Stichting Maror-gelden Overheid
- Uitkeringen van de Stichting Het Gebaar
- Uitkeringen van de Stichting Rechtsherstel Sinti en Roma
- Uitkeringen van de Stichting Joods Humanitair Fonds
- Uitkeringen van de Stichting Individuele Maror gelden
- Uitkeringen van de Stichting Individuele Verzekeringsaanpakken Sjoa
- Uitkeringen van de Stichting Individuele Bankaanpakken Sjoa
- Uitkeringen van de Stichting Individuele Effectenaanpakken Sjoa
- Uitkeringen uit het DES-fonds aan slachtoffers van het gebruik van DES-preparaten

Op dit moment is nog geen zicht op alternatieve dekking.

PGB

Ongeveer 40.000 pgb-houders hebben een voorschot voor 1 januari 2013 gekregen. Er zijn twee verzekeraars die dit hebben gedaan. Het is onbekend hoeveel pgb-houders een vermogen hebben dat boven de grens van box 3 uitkomt.

Rekenvoorbeelden volgen.

Effect vermogen op PGB (= bestaande 4% + extra 8% door Vib)

Het PGB wordt betaald in een of meer voorschotten.

PGB op jaarbasis tot € 2500: in 1 keer

PGB op jaarbasis € 2500 - € 5000: per half jaar

PGB op jaarbasis € 5000 - € 25.000: per kwartaal

PGB op jaarbasis meer dan € 25.000: per maand

Het gemiddelde PGB is € 57,87 per dag x 365 = 21.122 per jaar.

Het in december uitbetaalde voorschot is dan € 5.280.

Het maximale voorschot is $25.000/4 = € 6.250$.

Pas bij een PGB hoger dan € 75.000 wordt het maandbedrag hoger dan € 6.250.

Ongeveer 98.5% van de budgethouders heeft een lager PGB dan € 75.000

Voorbeeld € 75.000

Het maximale effect bij 98,5 % van de budgethouders is dus:

12% (4% via verzamelinkomen en 8% via VIB) van PGB-bedrag dat op 1-1-2011 op de rekening stond (maximaal €6250) telt mee bij het bepalen van de eigen bijdrage. Boven een ondergrens leidt elke euro extra tot 15 eurocent extra eigen bijdrage. Daar gaat nog een wtcg-korting van 33% overheen.

In formules:

Toename verzamelinkomen + vib = $12\% * €6250$ = €750

Toename eigen bijdrage exclusief wtcg-korting: $15\% * €750$ = € 112,50

Toename eigen bijdrage inclusief wtcg-korting: $67\% * € 112,50$ = €75

2/3 van € 75 is toe te wijzen aan de Vib

Over het algemeen is het voorschot beperkter. Dus zal het effect minder.

Voorbeeld € 2500

Bij een pgb van € 2500 dat in één keer wordt uitbetaald is het effect op de eigen bijdrage € 38 per jaar, waarvan de VIB € 26 voor haar rekening neemt.

Voorbeeld € 109.500 (300 per dag)

Bij een pgb van € 109.500 dat per maand wordt uitbetaald is het effect op de eigen bijdrage € 138 per jaar, waarvan de VIB € 92 voor haar rekening neemt.

Nr.: F1 = 49

Fractie: CDA

Onderwerp: AWBZ-cliënten met een vergoeding voor letselschade

Vraag:

1. Hoeveel AWBZ-clienten krijgen een vergoeding voor letselschade?

Antwoord:

- Het aantal AWBZ-cliënten met een vergoeding voor letselschade is op dit moment onbekend.

Nr.: F2 = 50

Fractie: CDA

Onderwerp: letselschade en andere regelingen

Vraag:

- **Waarom zijn in de regelgeving voor de zorgtoeslag de letselschade-uitkeringen na september 2011 uitgezonderd en gaat dat hier ook gelden?**

Antwoord:

- **Voor de vermogenstoets van de toeslagen blijven letselschade-uitkeringen buiten beschouwing die zijn toegekend vóór 11 oktober 2010.**
- **Op deze datum is het regeerakkoord van het kabinet Rutte I als kamerstuk beschikbaar gekomen en kon als algemeen bekend worden beschouwd dat er een vermogenstoets voor de zorgtoeslag zou komen**
- **Vanaf deze datum konden letselschadeverzekeraars bij de vaststelling van de hoogte van de uitkering rekening houden met het eventueel vervallen van de aanspraak op zorgtoeslag.**
- **Bij de vaststelling van letselschade-uitkeringen vóór deze datum werd nog geen rekening gehouden met een vermogenstoets.**

Nr.: F3 = 51

Fractie:

Onderwerp: uitsluiten AWBZ-cliënten met een vergoeding voor letselschade

Vraag:

1. Wat betekent uitsluiting van de groep mensen met een letselschade-uitkering voor de opbrengst van de VIB?

Antwoord:

- Het aantal AWBZ-cliënten met een vergoeding voor letselschade en de hoogte van de vergoeding is op dit moment onbekend. Daarom is het opbrengstverlies onbekend.

Nr.: F4 = 52

Fractie:

Onderwerp: Hoeveel mensen betalen meer eigen bijdrage dan ze zij aan inkomen (per maand) ontvangen?

Vraag:

Hoeveel mensen betalen meer aan eigen bijdrage dan zij aan inkomen (per maand) ontvangen.

Antwoord:

- Het is niet bekend hoeveel mensen meer aan eigen bijdrage ontvangen dan zij per maand ontvangen.
- Ook is het niet mogelijk om dit op basis van de huidige gegevens van het CAK te berekenen.

Nr.: f5 = 53

Fractie: CDA

Onderwerp: Mensen betalen – volgens de eerdere brief v/d stas gemiddeld € 234 meer eigen bijdrage. Hoeveel mensen betalen meer dan € 235 per periode meer en hoeveel minder.

Vraag:

Mensen betalen - volgen

Antwoord:

- In totaal hebben in januari rond de 62.000 mensen, die intramuraal verblijven, vermogen boven de vrijstelling grenzen en betalen zij een hogere eigen bijdrage dan de maand ervoor. Het grootste deel van de stijging van de eigen bijdrage valt waarschijnlijk toe te wijzen aan het invoeren van de VIB.
- Het CAK heeft een verdeling gemaakt naar wat mensen met vermogen meer gaan betalen tussen december en januari.
- Uit deze gegevens komt naar voren dat circa 1/3 een eigen bijdrage betaalt die € 300 per maand hoger ligt en bij de overige 2/3 blijft de stijging beperkt tot maximaal € 300 per maand.

Nr.: F6 = 54

Fractie:

Onderwerp: Wat betekent het als het vrij te stellen vermogen in box 3 voor alleenstaanden wordt verhoogd?

Vraag: Wat betekent het als het vrij te stellen vermogen in box 3 voor alleenstaanden wordt verhoogd?

Antwoord:

- Het is niet mogelijk om snel aan te geven wat deze voorgestelde varianten kosten.
- Er is wel doorgerekend als voor alle mensen de vrijstellingsgrenzen met 20.000 wordt verhoogd. Voor de gehele populatie komt dat neer op een besparingsverlies van rond de 100 miljoen.
- Een verhoging van de vrijstelling voor 65-minners met € 10.000 kost circa 17 miljoen. Een verhoging met 20.000 kost circa 34 miljoen.

Nr.: F7 = 55

Fractie: CDA

Onderwerp: Termijn dat voormalige eigen woning in box 3 blijft

Vraag: Stel dat de termijn om de voormalige eigen woning buiten box 3 te houden een jaar wordt verlengd (van 2 naar 3 jaar). Op hoeveel mensen heeft dit dan betrekking?

Antwoord:

- De termijn in de inkomstenbelasting dat een leegstaande voormalige eigen woning die te koop staat in box 1 blijft en niet naar box 3 gaat, is tijdelijk verlengd naar 3 jaar; dit is zo tot 1 januari 2014. *(crisismaatregel)*
- Het aantal mensen waarop deze verlenging betrekking heeft is niet bekend. Wel is de fiscale derving van dit jaar verlenging bekend: dat is € 5 mln. (let wel: lastenkader!)
- Overigens heeft het CPB berekend dat een woning gemiddeld 9 maanden te koop staat in Nederland alvorens verkocht te worden. Dit gemiddelde loopt in de crisistijd wel op, maar blijft aanzienlijk korter dan de twee jaar dat de woning in box 1 blijft.

Nr.: F8 = 56

Fractie: CDA

Onderwerp: Waarom eigen woning niet in langer in box 1 houden?

Vraag: Gemiddeld verblijven ouderen korter dan 4 jaar in een AWBZ-instelling. Waarom wordt niet voor de VIB de eigen woning in box 1 gelaten onder de voorwaarde dat dit het enige vastgoed is met een voorbestemming.

Antwoord:

- Het is niet mogelijk om de eigen woning alleen voor de VIB in box 1 te houden.
- De VIB volgt in principe de fiscaliteit.
- Daar is al coulant beleid: de voormalige eigen woning kan twee jaar in box 1 blijven, ondanks dat het niet meer het hoofdverblijf is.
- Daardoor komt een te koop staande voormalige eigen woning pas na 4 jaar in beeld voor de VIB
- Zoals u zelf aangeeft zal de voormalige eigen woning bij de meeste ouderen dus nooit in beeld komen.

Nr.: F9 = 57

Fractie: CDA

Onderwerp: Vruchtgebruik woning

Vraag: Hoeveel mensen hebben een vruchtgebruik van een woning verkregen via een nalatenschap onder de voorwaarde dat zij op dit vermogensbestanddeel niet mogen interen? Bij vrijstelling van deze groep, wat zijn de effecten daarvan?

Antwoord:

- Hiervan zijn mij geen exacte aantallen bekend
- Hiervoor moet een vruchtgebruiktestament zijn opgesteld, want zonder een testament komt geen vruchtgebruik/blooteigendom situatie tot stand.
- Wettelijk erfrecht leidt tot een gelijke verdeling van de nalatenschap onder de erfgenamen (waaronder de langstlevende partner), waarbij de goederen bij de langstlevende partner blijven en de kinderen een vordering krijgen op die ouder.

Nr.: F10= 58

Fractie: CDA

Onderwerp: vermogens verstandelijke handicap

Vraag: Wat zijn de uiterste (minimaal en maximaal) van vermogens met een ZZP VG

Antwoord:

- Dit is niet bekend.

Nr.: F11 = 59

Fractie: GL

Onderwerp: onverkoopbaar huis?

Vraag: hoeveel mensen zitten er met vermogen dat niet liquide te maken hebben een onverkoopbaar huis? Hoe groot zou het financiële gat zijn als we hiervoor een uitzondering maken?

Antwoord:

- Die gegevens zijn er niet.

Nr.: F12 = 60

Fractie:

Onderwerp: uitsluiten AWBZ-cliënten met een vergoeding voor letselschade

Vraag:

- 1. Hoeveel mensen hebben een letselschade-vergoeding die als vermogen wordt geteld?**
- 2. Hoe groot zou het financiële gat zijn als we hiervoor een uitzondering maken?**

Antwoord:

- Het aantal AWBZ-cliënten met een vergoeding voor letselschade en de hoogte van de vergoeding is op dit moment onbekend. Daarom is het opbrengstverlies onbekend.

Nr.: F13 = 61

Fractie: GL

Onderwerp: spaarpotje

**Vraag: Hoeveel mensen hebben een spaarpotje dat door ouders is aangelegd dat nu als vermogen wordt geteld?
Hoe groot zou het gat zijn als we hiervoor een uitzondering maken?**

Antwoord:

- Dat is niet bekend.